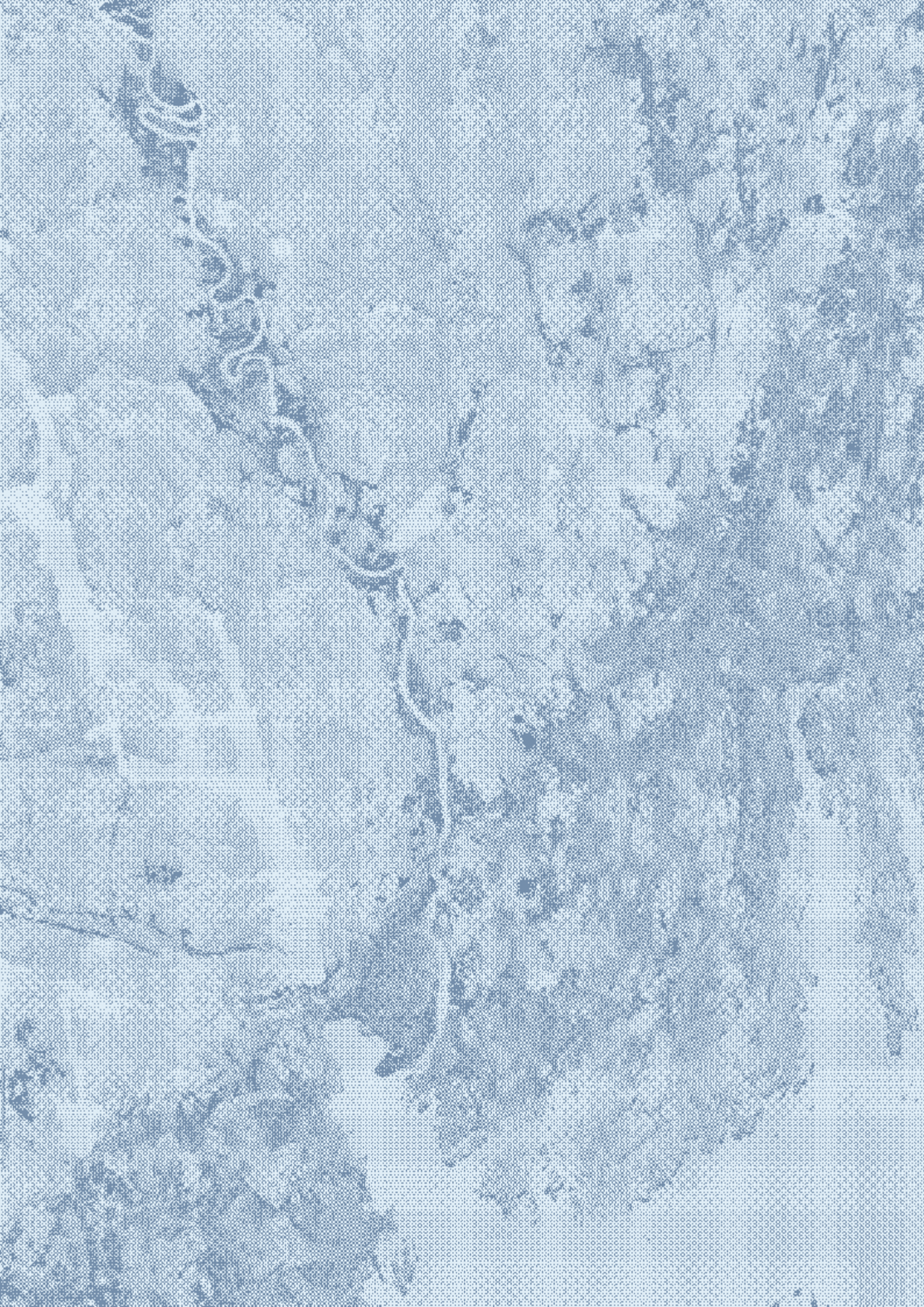

Boliger tilpasset eldre og fremtidens behov – vedlegg til rapporten

Sandefjord kommune

Natural State

Boliger tilpasset eldre og fremtidens behov – vedlegg til rapporten

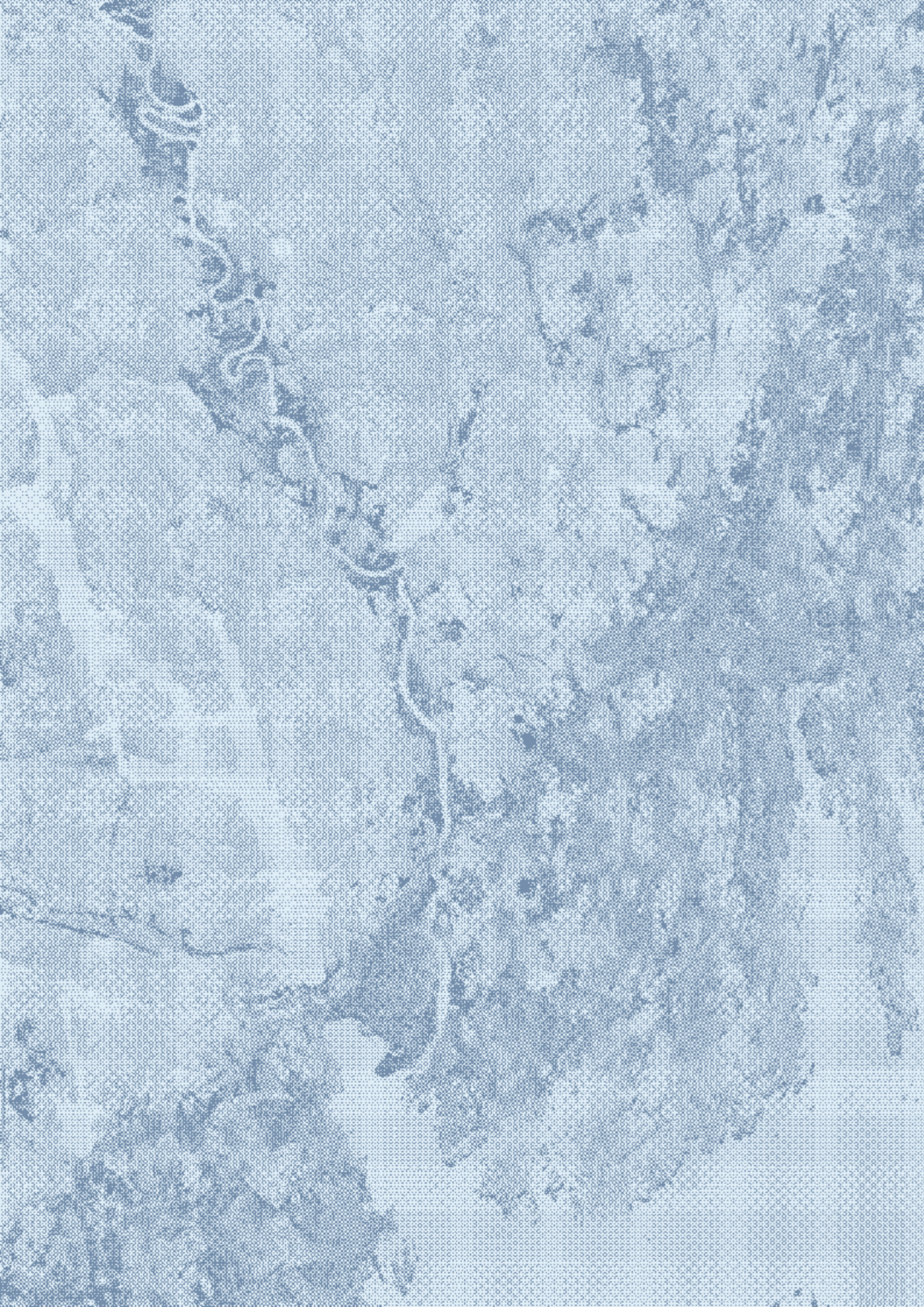
Rapporten er utarbeidet av Natural State
ved Oda Solberg og Tina Lam

Innhold

Konferanser	7
Intervjuer	33

Konferanser

Konferanser

Sandefjord kommune har våren 2024 arrangert to konferanser om temaet. Det første var en konferanse om fremtidens aldersvennlige boliger og bomiljøer med inspirasjonsforedrag og eksempler med debatt. Mange deltakere var kommunalt ansatte i ulike sektorer, men også deltakere fra bransjen. Videre følger et sammendrag av et utvalg av innleggene på konferansen.

Den andre konferansen var rettet mot byggenæringsaktørene og diskuterte det kommersielle potensialet i boligbygging for eldre.

Boliger for fremtiden – Hvordan kan boligpolitikk og boligutforming bidra til å løse samfunnsutfordringer?

14. mars i Harmonie Arena, Sandefjord

Boliger for fremtiden

-Hvordan kan boligpolitikk og boligutforming bidra til å løse samfunnsutfordringer?

Program
Møteleder: Bjørn Gudbjørgrud, kommunedirektør i Sandefjord kommune

09:00 Velkommen til konferansen og Sandefjord!

- ❖ **Innledning** - Anne Stråmøy, fylkesordfører i Vestfold
- ❖ **Senior i Vestfold – en fortelling med to utfall**
Hege Kristin Stulen, Enhetsleder, Sandefjord kommune
- ❖ **Aldersvennlige bolig- og samfunnsutvikling**
Anne Berit Rafoss, prosjektleder, Senter for et aldersvennlig Norge
- ❖ **Den tredje boligsektor sett fra en økonomisk perspektiv**
Kari Hovin Kjelle, Henning Larsen Arkitekter AS

10:20 - 10:35 Kort beinstrøk

- ❖ **Det gode nabolag,- et boligkonsept**
Liv Hansteen, Leder av Enhet for grunneiendom, Bærum kommune
Marie Hovstein Beck, spesialrådgiver og jurist Eiendom, Bærum kommune
- ❖ **Boligpolitikk og virkemidler** Dialog-panel

11:30-12:30 Lunsj

- ❖ **Boliger med deling og sosialt fellesskap**
Oda Solberg, prosjektleder boligstrategi, Natural State
- ❖ **Prosjekt eksempel: Fyrstikkbakken 14 i Oslo**
Camilla Aakre, arkitekt, LINK arkitektur

13:25 – 13:40 Kort beinstrøk

- ❖ **Heime. Lev livet fullt og delt!**
Christian H. Skjelbakken, CMO salg- og markedsjef, Heime Proptech
- ❖ **Prosjekt eksempel: Saltbrygga i Larvik**
Jostein Liverød, daglig leder i Alja Eiendom AS & Kari-Ann Flessum, husvert i Otium
- ❖ **Bopilot og bopilotkontoret i Bergen, - erfaringsdeling og veien videre**
Tina Therese Larsen, prosjektleder Bopilotkontoret, Byarkitekten i Bergen

15:00 Slutt
Endringer i programmet vil kunne komme

Aldersvennlig bolig- og samfunnsutvikling

Anne Berit Rafoss, prosjektleder,
Senter for et aldersvennlig Norge

Senteret er en del av Helsedirektoratet og er plassert i Ålesund. De leder programmet for et aldersvennlig Norge nasjonalt, og leder et nettverk som driver med veiledning og aktiviteter mot både kommuner og næringsliv. De har også en stor kampanje mot innbyggere 55+, som heter «Planlegge litt». For å ha et samfunn klarer seg så lenge som mulig, må alle samarbeide for å legge til rette for det. Planleggelitt.no har mange gode råd og verktøy å utforske.

I Stortingsmelding 24, Fellesskap og mestring – bo trygt heime er det fire innsatsområder, hvor senteret særlig skal jobbe med levende lokalsamfunn og boligtilpasning og planlegging.

Program for et aldersvennlig Norge 2030 skal jobbe for:

-
- Sosiale møteplasser

  - Aldersvennlig transport

  - Mobilisering av eldrekräften

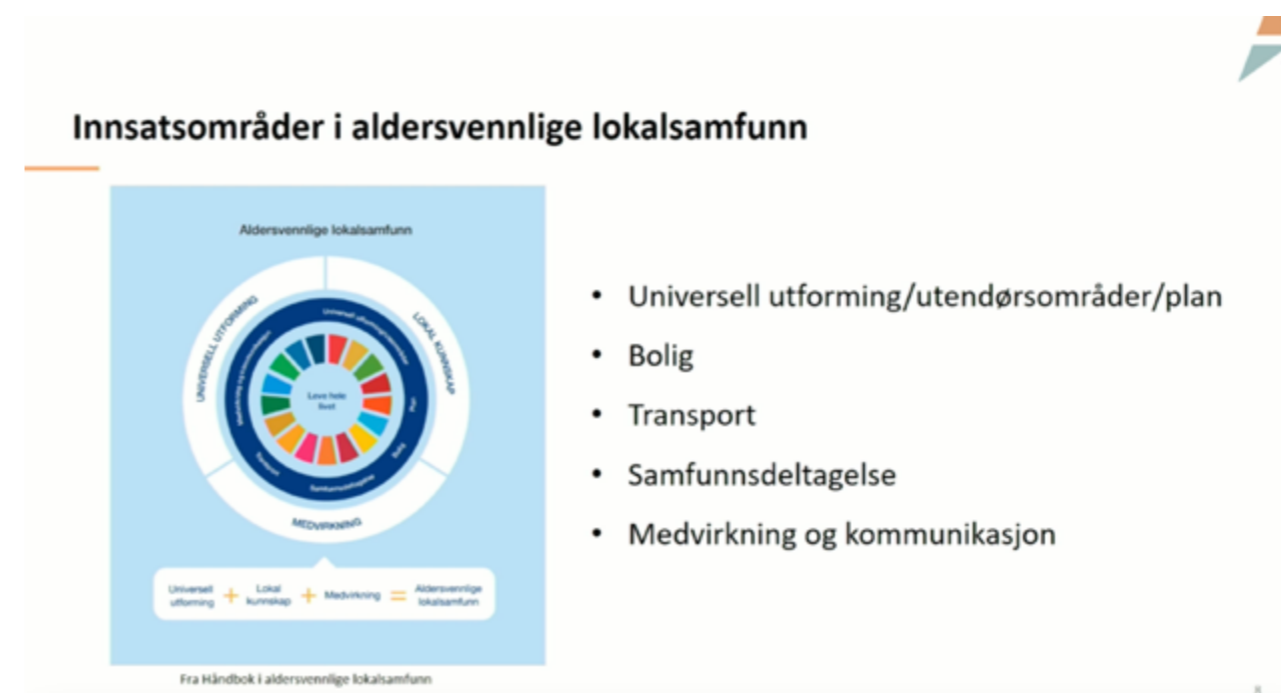

  - Samskaping og partnerskap

  - Planlegging av egen alderdom

I tillegg skal de jobbe med Husbanken om Eldreboligprogrammet 2024–2028 hvor målet er at flere eldre skal bo i og ha råd til egnet bolig gjennom tilpasning eller flytting. De skal også stimulere til at flere tar ansvar for og blir mer bevisste egen. Boligsituasjon. Flere sosiale boformer er en del av dette.

Kommunal planlegging og samarbeid på tvers er viktig for å oppnå målet. Medvirkning og dialog med innbyggere er en del av måten man skal oppnå aldersvennlig samfunn på. Det handler både om forankring internt i kommunen og blant innbyggerne.

Forventningene er store for hvordan samfunnet skal ta vare på en når vi blir eldre. Vi står overfor en ressursknapphet og må avklare dette forventningsgapet, og se på hva den enkelte kan gjøre. Vi snakker om eldre som én gruppe, men det er store variasjoner, og fordommer mot det å bli gammel.

→ Fakta

Hvordan bor og lever eldre i dag?

Vi er på vei mot et samfunn med flere eldre enn yngre for første gang.

20 % av boligmassen er tilgjengelig for funksjonshemmede.

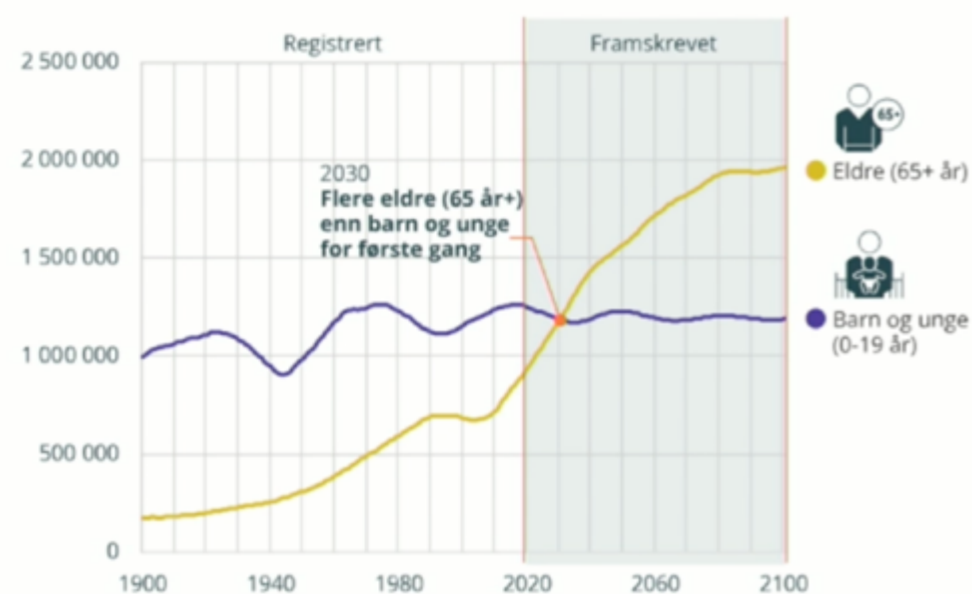
11 % av folk over 80 år bor på sykehjem.

50 % av de over 80 år bor alene

6 av 10 sier de kan flytte til tilrettelagt bolig ved behov

Flere eldre enn barn og unge

Hovedalternativet (MMM)

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bopilot og bopilotkontoret i Bergen – erfaringsdeling og veien videre

Tina Therese Larsen, prosjektleder Bopilotkontoret, Byarkitekten i Bergen

BOPILOT var et forskningsprosjekt blant annet med Byarkitekten i Bergen, Universitetet i Bergen og NTNU. Målet for prosjektet var å utforske hvordan kommunen kan bli en pådriver for alternative boligløsninger.

Bopilotkontoret har som ambisjon å være en koblingsboks for innbygger og utbygger for å stimulere til flere deleboliger. Kontoret gjennomførte en rekke felles aktiviteter, blant annet digital medvirkning, utstillinger, designsprint og Hackathon. De har videreformidlet prosjekter gjennom filmer.

Utfordringer:

Det er en dissonans mellom etterspørsel og tilbud for deleløsninger i boligmarkedet.

Folk vet ikke hvor de skal starte, og aktørene finner ikke hverandre.

Utbyggere tør ikke satse før de ser etterspørsel i markedet.

Det er et stort problem at de som ønsker å bo slik ikke finner hverandre og kommunen kan ta den koordinerende rollen. Kommunen kan inspirere til beboermedvirkning.

Utstillingen om deleløsninger på KODE trakk et stort publikum og koblet til mange ulike aktører. De arrangerte 22 nabokvelder med over 1000 besøkende. At aktørene møtes gjør at flere har valgt å gå sammen i fellesskap om prosjekter. Det har blant annet ført til at boligbyggelaget BOB tegnet om et prosjekt til Delegården, som har 20 leiligheter i fellesskap.

BOPILOTKONTORET : KOBLINGSBOKS DELEBOLIG FOR INNBYGGER OG UTBYGGER

- Finn din fremtidige nabo
- Finn ditt fremtidige boligprosjekt
- Boligutviklere viser frem prosjekter i tidlig fase
- Tidlig kobling sikrer beboermedvirkning
- Teste interesse for nye ideer – tørre å satse = innovasjon

Sosiale boformer – boliger med deling og nabofellesskap

Oda Solberg, Natural State

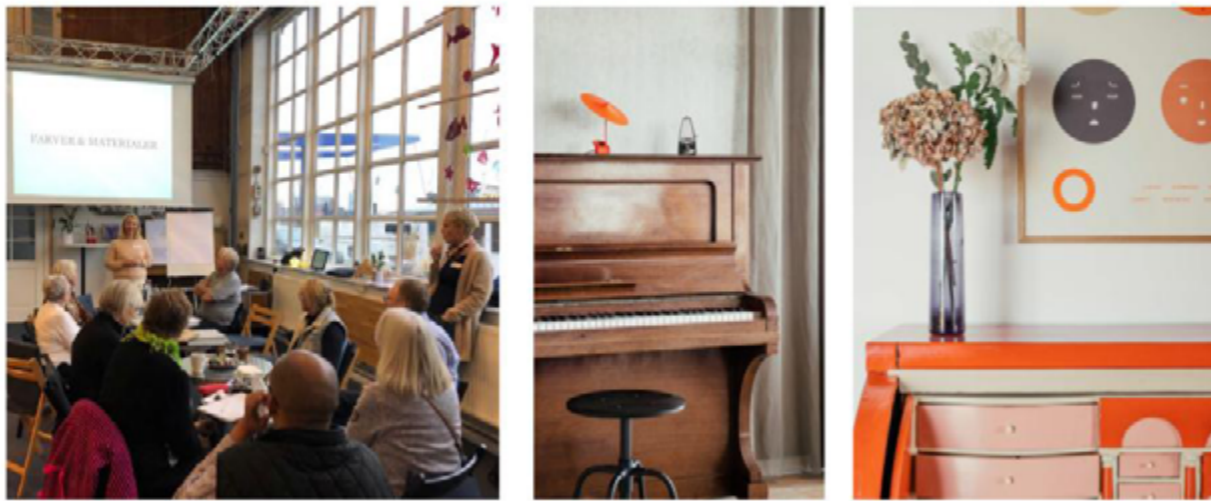
Nye boligkvaliteter var et prosjekt i Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune, som jobbet med alternative boformer. Foredraget gir et utdrag av tips til utforming og planlegging av bofellesskap for eldre, fra temaheftene som ble gitt ut i forbindelse med prosjektet.

Det er viktig å ha samme definisjoner, blant annet er det mange som blander bofellesskap og kollektiv. Vi bruker bofellesskap kun der hver husholdning har fullverdige boenheter, og deler fellesrom i nær tilknytning. Dersom man deler hovedfunksjoner som bad eller kjøkken er dette et kollektiv. En servicebolig har ansatt personell, og det er mulig å dele på nabolagsnivå, som et nabolagshus.

Ulike undersøkelser viser at det er relativt stor interesse for bofellesskap, særlig når man sammenligner hvor få det er tilgjengelig. Økonomien er utfordring. Det er særlig at beboer nedskalere arealer som gjør at man får til fellesrom uten å gjøre det dyrere. Andre metoder er å bygge på tomt med lavere pris, at utbygger har mindre krav til resultatet, eller at beboer betaler mer.

Medvirkning kickstarter fellesskapet!

Medvirkning før innflytting i Broen på Kjøge kyst. Foto: Together Architecture og Joakim Zugler

Natural State

©2023

The natural state of place | naturstate.no

Tips for utforming av fellesrom:

- Tilrettelegging for tilfeldige møter
- Myke overganger mellom privat og felles
- Fellesrom der mange går forbi i det daglige
- Tøffelkriteriet! (at man skal føle seg så hjemme i fellesrom at man kan gå ned i tøflene)

Det store fellesrommet:

- Ha plass til alle som skal bruke det samtidig
- Akustikk må ikke undervurderes
- Lydisolasjon til boligene ved siden av
- Visuell kontakt

Tilleggsrom:

- Fleksible og generelle rom for endrede behov over tid
- Lekerom eller filmrom nærorstue/spisesal
- Vaskerom kombinert med tekjøkken, aviser eller bibliotek
- Gjesterom og gjestehybel
- Mulighetsrom

Hva kan kommunene gjøre?

Hovedsakelig kan kommunene påvirke i tre hovedkategorier:

- Sette mål i overordnede planer
- Tilby kunnskap, veiledning og nettverk
- Tilrettelegge tomter

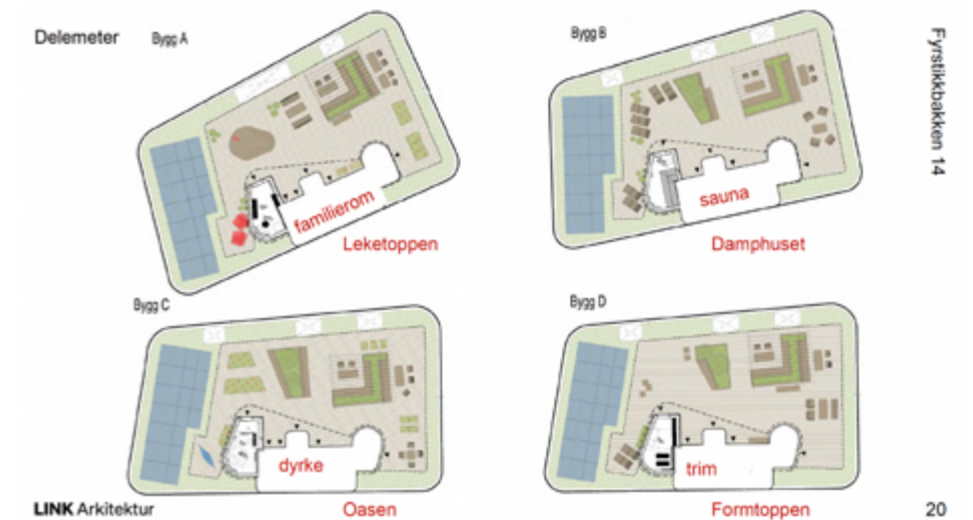
Prosjekteksempel 1 – Fyrstikkbakken

Camilla Aakre, Link arkitektur

Fyrstikkbakken 14 er et innovativt prosjekt i Oslo. Birk&co er en liten utbygger som i dette prosjektet har ønsket å teste ut mange nye muligheter:

- felles rom som de kaller for delemeter, disse er plassert både på tak og i første etasje.
- Nye parkeringsløsninger med delebiler og reduksjon av parkeringskjeller
- nye former for deling i en leilighet, som venner leilighet og skilsmisse bolig
- tettere medvirkning med fremtidige beboere
- planvalg i egen leilighet

Fellesrommene er hovedsakelig i første etasje, og selskapslokalet kan også leies privat. Det er fire blokker med ulike temaer på taket som alle er felles. Nummer har familietema med lekeområde. Den andre har velvære som tema, med sauna og soldekk. Den tredje har muligheter for å dyrke og den fjerde har treningsrom med utsikt.

Å være en del av Future Built programmet sikret raskere planprosess. En rekke kvaliteter ble sikret i reguleringsplan, også de eksperimentelle leilighetene. For planvalg kunne man hele tiden se priskonsekvensen av sine valg.

Prosjekteksempel 2

– Det gode nabolag

Det gode nabolag/ nye boligkonsepter

Liv B. Hansteen/Marie H. Beck, Bærum kommune

Kommunen skrinla det første prosjektet som kun bestod av omsorgsboliger, og regulerte tomten til en høyere utnyttelse og solgte det til en utbygger med vilkår. På denne måten kunne kommunen ta ut regulerings gevinsten, og få sine boligbehov oppfylt uten å måtte bygge selv. Et viktig suksesskriterium er nok vanlige kommersielle boliger slik at prosjektet går rundt for utbygger.

Mål

- Inkluderende fellesskap -beboerne uavhengig av alder og funksjonsnivå
- Sosiale fellesområder -forebygge ensomhet og bidra til aktivitet

→ Boligmiks

Virkemidler

- Borettslag med felleslån i Husbanken
- Investeringstilskudd til kommune
- Startlån

Kommunen kjøpte tilbake omsorgsboligene til fast pris, og leier eller selger dem til målgruppen. På denne måten får kommunen tilskudd av husbanken til disse boligene. Boligene selges så med rabatt til boligkjøper, og prisreguleres. Boligene som kvalifiserer for tilskudd må utformes i henhold til husbankens regler for heldøgns omsorg. Utbygger får momskompensasjon for disse boligene, dersom de selges til beboer.

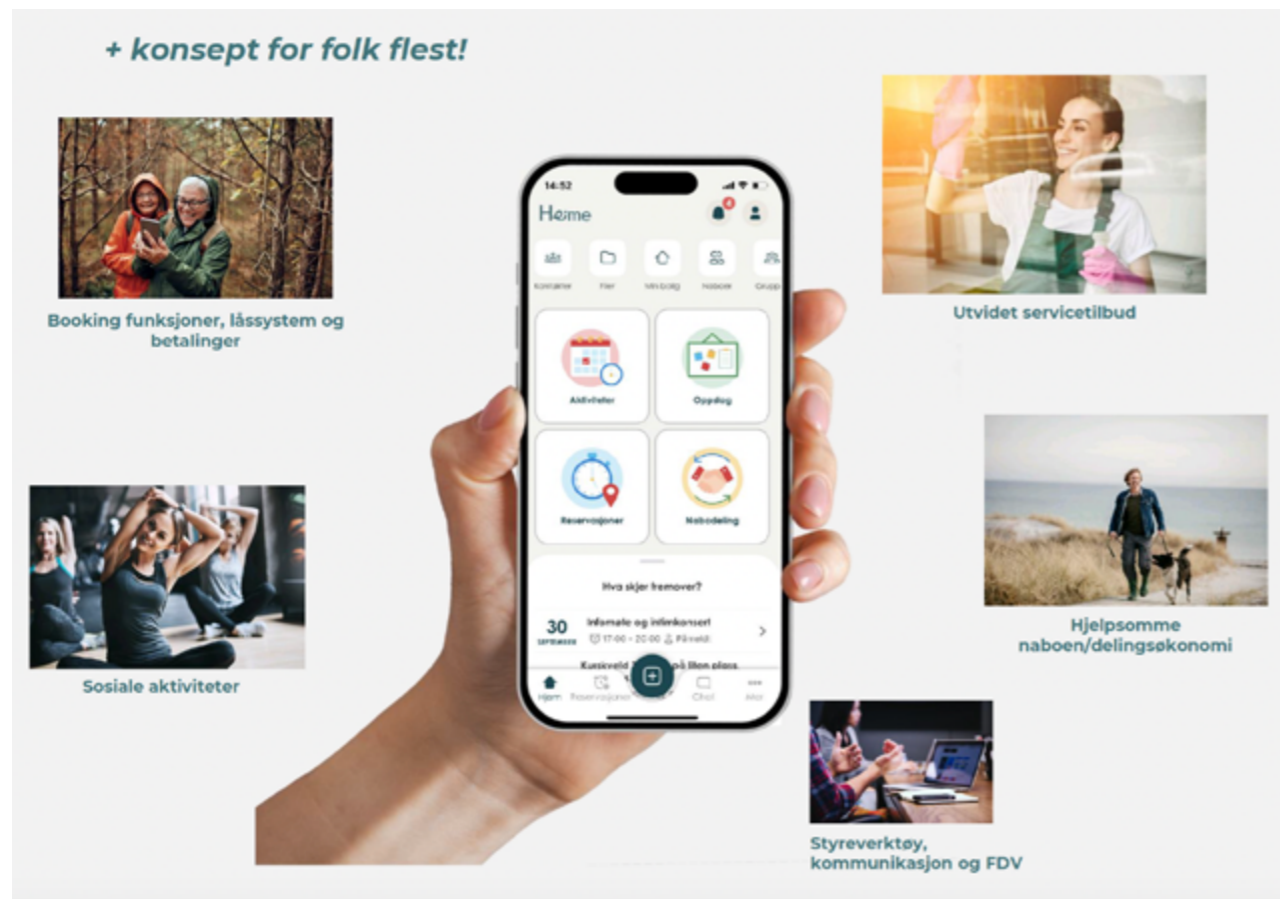
I dette prosjektet oppnådde man et mangfold av boligstørrelser, 16 leiligheter i bofellesskap for utviklingshemmede, 12 leiligheter for førstegangskjøpere og to leiligheter forbeholdt vanskeligstilte barnefamilier. 50 % av boligene blir solgt i markedet.

Kommunen kjøper og eier fellesarealet som omsorgsboligene deler med de andre beboerne i borettslaget. Etter regulerings gevinst og tilskudd er dette en lønnsom modell for kommunen.

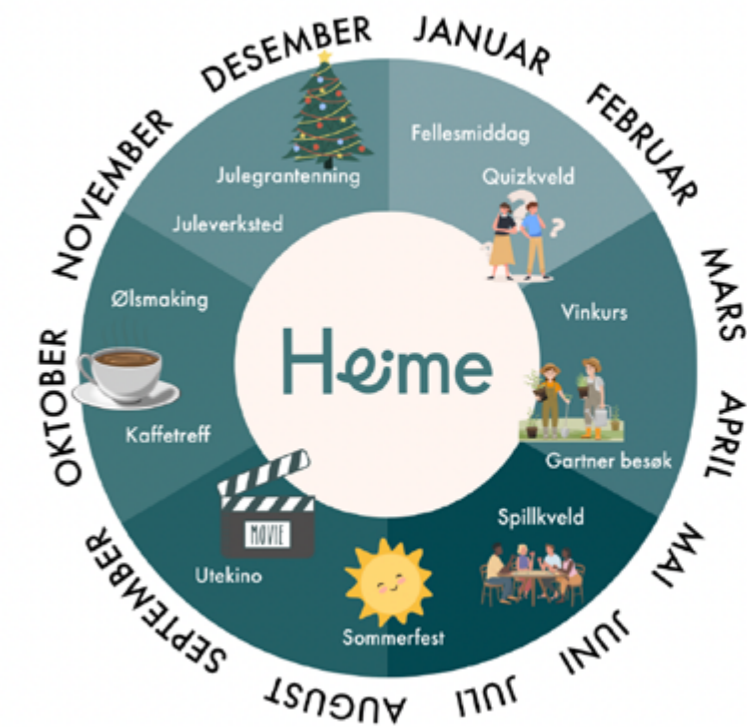
Kommunen er i gang med 5 pilotprosjekter for aldersvennlige boliger med fellesarealer. Her skal modellen med strategisk tomtsalg på vilkår utvikles videre for å tilrettelegge for aldersvennlige samfunn.

Prosjekteksempel 3 – Heime

Christian H. Skjelbakken

Heime er en digital løsning for samarbeid mellom naboer og de koordinerer blant annet aktiviteter, booking og reserverasjoner, «hjelpsom nabo» og styret sin kommunikasjons kanal. Her kan også viktige papirer som FDV dokumenter ligge samlet, alt i en mappe.

Heime har kunder i flere sosiale boformer, men kan også brukes som verktøy i allerede etablerte borettslag og sameier.

Prosjekteksempel 4 – Saltbrygga

Jostein Liverød og Kari-Ann Flessum

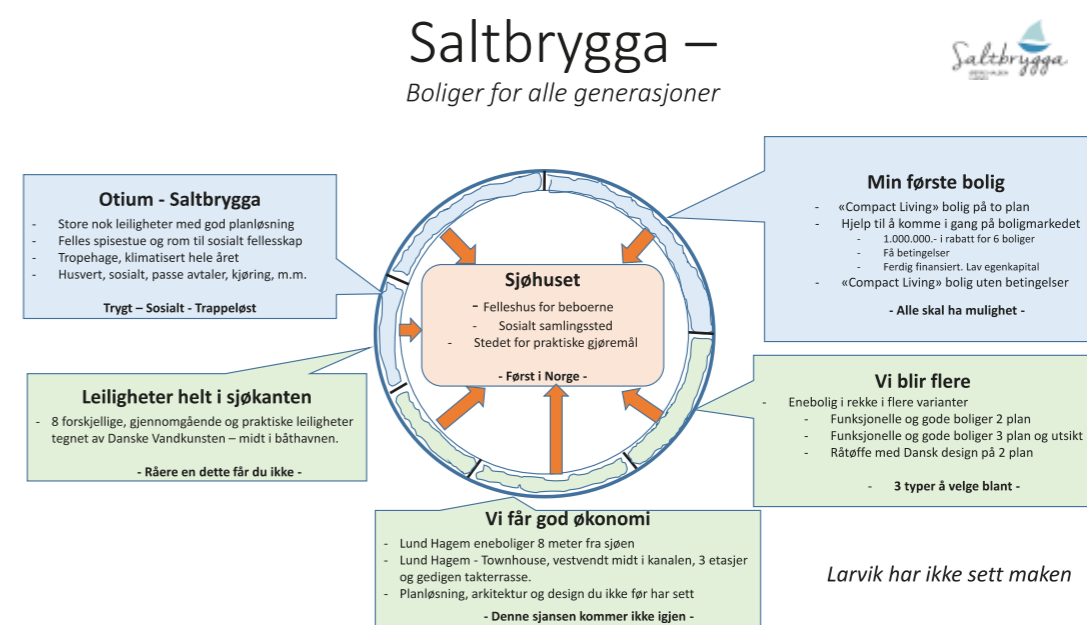

Saltbrygga er et prosjekt for alle generasjoner, og har boligtyper for hele boligreisen. Fra små rekkehus på under 50 m² til førstegangskjøpere, til leiligheter og rekkehus, og større sjøhus i kjedet enebolig.

Prinsipper for utforming av fellesfasilitetene er at de skal ha den beste beliggenheten. Ingen vil bruke treningsrom i kjelleren. Det første som sto ferdig i 2016 var felleshuset Sjøhuset, hvor alle beboere har tilgang.

Otium – utleieboliger for seniorer

- 40 leiligheter for utleie. 49-90m² og 1-2 soverom
- Fellesarealer med felles stue, peis, spisestue,

kjøkken, trimrom, møterom, fotpleie, sykepleie, hage

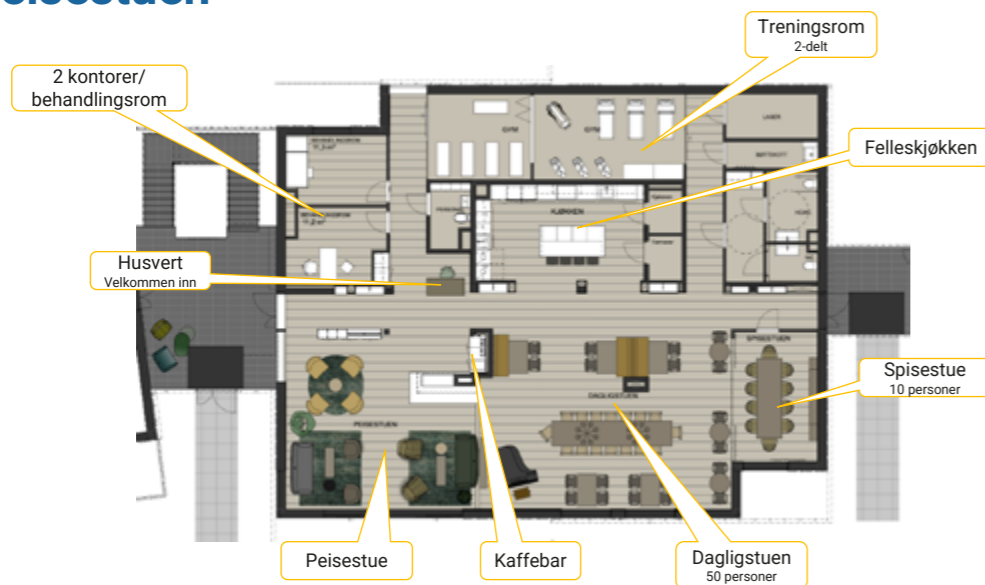
- Husvert
- Ekstra rom for overnattingsgjester
- Ferdigstilt mars 2021
- Fullt utleid
- 55 beboere
- 100 på interesseliste

I Otium er det en husvert som opprinnelig var ansatt i 100 % stilling. Ettersom beboerne har blitt bedre kjent, og organiserer så mye selv, har hun trappet ned til 50%. Det er en egen app som heter Mitt Otium hvor man kan bestille ekstra service. Beboerne har en spredt alder fra 50 til 95, både enslige og par, menn og kvinner. De nye eldre er annerledes enn de gamle eldre. Til og med 80+ er ganske spreke.

Det er mange felles aktiviteter som søndagsmiddag, tirsdags lunsj, torsdags vaffel og pub. Klokkene 9:00 hver morgen er det kaffe, og på kvelden tenner de gjerne opp i peisestua.

Alle boligen er for utleie og kostnaden er fra 11 000 til 15 000 i måneden, avhengig om du har et eller to soverom. Det var helt avgjørende å holde kostnadene nede for å få ulike mennesker i ulike aldre og livssituasjoner.

Peisestuen

Konferanse 2 – Kommersielle muligheter i en kjøpesterk gruppe, 3. april 2024

Den andre konferansen fant sted på Harmonie kulturhus. Konferansen kunne by på 4 ulike perspektiver og idéer med "silver economy". Det var omtrent 160 aktører fra næringslivet, samt representanter fra kommunen, elever fra den videregående skolen og andre.

"Hva er status i Sandefjord"

Björn Gudbjørgrud, kommunedirektør Sandefjord

Dagen startet med kommunedirektør Björn Gudbjørgrud som presenterte et overblikk over den demografiske utviklingen i Sandefjord og hva dette vil bety for videre samfunnsplanlegging for Sandefjord. Sandefjord har hatt en stabil vekst over tid. Det er flest av aldersgruppen 20-44, tett fulgt av gruppen 44-66. Denne utviklingen vil medføre konsekvenser, som at det blir mange flere eldre i forhold til aktiv voksne i fremtiden. Det er estimert at i 2050 vil det være dobbelt så mange pensjonister enn det er i dag.

Det forventes at det vil forekomme fødselsunderskudd og at all vekst vil bestå av nettoinnflyttere.

Basert på denne utviklingen, betyr det at Sandefjord må ha en plan for følgende punkter:

-
- Boligbyggetakten

  - Arbeidsplassvekst

  - Sandefjords attraktivitet

  - Norges innvandrere

Noen av disse punktene er lettere å adressere enn andre, som boligutbygging, mens Norges innvandring er noe kommunen ikke har kontroll over. Den kan derimot jobbe mot å bli enda mer attraktiv. Kommunen er allerede kjent for å være en kommune der det er lett å etablere næring, og dette påvirker også arbeidsplasser.

Prognoser for boligsituasjonen er at 75 % av de boligene man kommer til å trenge er som følge av økning i den eldre befolkningen, de over 65 år. Relatert til dette er den høye andelen eldre som bor i leiligheter i sentrum. Det rapporteres også om at 40 % av husholdningene består av folk som bor alene, ensomhet er og blir et tema fremover.

Sandefjord bygger ut gjennomsnittlig 103 boliger hvert år, sammenlignet med resten av landet er dette sånn cirka middels, verken på topp eller bunn. Boligreserven regnes som relativt sunn. Om tilgang til boliger, kan Sandefjord tilby sykepleiere 21 – 42% av boligene, noe som er mye lavere enn i Oslo.

Hva ønsker seniorerne i Sandefjord å bruke penger på?

Bent Aslak Brandtzæg, Telemarksforskning

Neste presentasjon var Telemarksforskning. Det var rapportens prosjektleder, Bent Brandtzæg som presenterte rapporten om Eldres konsumbehov. Han tok oss gjennom demografiske prognoser, mye av de samme temaene som Bjørn hadde i sin. Det ble snakket om den nasjonale føringen om å bo hele livet på et sted i lys av at det blir flere eldre og at dette vil føre til økt forsørgerbyrde og økt konkurranse om arbeidskraft.

Eldre som en kjøpesterk gruppe gir næringslivet en gylden mulighet, den såkalte "silver economy". Men denne gruppen er ofte ikke ansett som en fokusgruppe ved utvikling av produkter og tjenester. Her blir det trukket fram produkter og tjenester som:

-
- utvikling av aldersvennlige boliger

  - teknologiske løsninger

  - hjemmetjenester og omsorgstjenester

  - sosiale møteplasser og aktiviteter

  - transport

  - eldre som ressurs

Han tar oss gjennom sentrale funn i rapporten, som har tidligere blitt oppsummert. Han legger til at av tiltak som vil øke Eldres livskvalitet er enkle å få til kan være så enkelt som at adgang til steder er mulig å komme inn med

rullator, stokk, etc. Om man har et serveringssted kan denne være godt belyst med god informasjon. Man skal heller ikke undervurdere kraften av å ha en god stol i hjørnet av en butikk. Mange eldre etterlyser steder for å hvile litt. Slike små detaljer kan bety mye for å få eldre ut til steder de ellers ikke ville ha dratt.

Tjenester for seniorer

Anton Hagberg, daglig leder i Sandefjord Bredbånd

Fra forskning til teknologi. Selskapet Sandefjord Bredbånd AS leverer bredbåndstjenester og deres representant snakket om deres kundeforhold med de eldre. Han erkjente at yngre brukere ofte blir IT-support for eldre, og at mange gamle finner teknologi skummelt og vanskelig. For mange er nettbank og TV-boks komplisert, og i verste tilfeller kan de føle seg maktesløse og isolerte. Denne erfaringen viser at one-size fit all-metoden ikke fungerer. Som dette med chatbotter som skal være til hjelp, men som ofte ender i frustrasjon og man ønsker seg til et "menneske". Dette har Sandefjord Bredbånd gjort noe med og har et fysisk lokale der man kan komme inn for hjelp. Men de tilbyr mer enn hjelp med TV-boksinlogging. Det viser seg at eldre har benyttet dette stedet for andre tjenester også, som hjelp til printer og lignende. Selskapet er teknologioptimister, men understreker at roboter ikke kan løse alt, men at de kan bidra til å tilgjengeliggjøre ting.

Velferdsteknologi

Kristin Anholt, Sensio Vestfold

Teknologitråden fortsetter, denne gangen med en presentasjon om et spesifikt produkt som kan gjøre hverdagen til mennesker med kognitiv svikt og deres pårørende lettere. Representanten ga et historisk overblikk over Sensio Vestfold, som senere har blitt til Vestfold audio, sistnevnte står bak teknologiske hjelpemidler for eldre pasienter. De har lagd varslingsutstyr og høreapparater. De er sentrale aktører innenfor velferdsteknologi som er med på å avlaste hender i omsorgssektoren. Dette vil bare bli viktigere i framtiden.

For dagens anledning ble den talende smartklokken Iris Sol presentert. Det er en klokke som består av en digital skjerm. Ligner på en smartbrett. Klokken har tydelig grafikk og font som viser klokkeslett, dato og når på dagen det er. Klokken kan minne pasienten på ting, som å ta medisiner eller legetimer. Det er også mulig for pårørende å programmere inn påminnelser.

80 er det nye 50

Thomas Hylland Eriksen, sosialantropolog

Thomas Hylland Eriksen, en veteran i sine kretser, avsluttet det faglige innholdet med sterke og morsomme refleksjoner om alderdommen. Det var både filosofisk, men også personlig. Han mener at siden man lever lengre, så føler man seg yngre lengre, og henviste til seg selv, at han selv følte seg ganske ung, til tross for at han ser skrøpelig ut (hans egne ord). At kreften plutselig forvandlet han fra en ung mann til en gammel mann, og at siden det gikk så fort, så hadde hans fysiske trekk og sinnet hans ikke helt synkronisert seg. Men at dette syntes han var en fin ting. Idéen om å være ung til sinns brukte han en del tid på. Denne tanken summerte egentlig temaet til konferansen, nemlig mulighetsrommene med eldre som en fokusgruppe for næringslivet. At de ikke er en homogen gruppe bare fordi de er over en viss alder og blitt en del av statistikken.

Intervjuer

Oppsummerte intervjuer

Utvalg og spørsmål

Gjennom dialog med kommunen ble det foreslått en liste over organisasjoner og personer som har innsikt i eldre og boligspørsmålet som det kunne være interessant å intervjuer. De fleste intervjuer ble gjort fysisk i Sandefjord over to dager. Oppsettet var semistrukturert, men det var lagt opp til at intervjuobjektene kunne snakke og reflektere fritt. Det var ikke alle som kunne svare på alle spørsmål, enten fordi de ikke følte seg komfortable med å uttale seg eller at de mente at de ikke kunne nok om temaet. Det ble presisert at dette var greit, at her var man ute etter deres erfaringer og refleksjoner.

De aktørene som ble intervjuet var Stjernehuset, sektorleder for mennesker med funksjonshemninger, Eldrerådet, USBL og frivillighetssentralene.

Dette var spørsmålene som alle fikk:

1. Beskriv boligmarkedet i Sandefjord med tre ord
2. Beskriv et aldersvennlig boligmarked med tre ord
3. Hvordan oppfatter du boligsituasjonen i Sandefjord?
4. Hva er de største hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg?
5. Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen?
6. Hvordan ser du for deg en aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord?
7. Hva er din organisasjons fanesak innenfor fremtidens bolig?
8. Hva haster mest å løse?

Et aldersvennlig boligmarked

Om boligmarkedet i Sandefjord nevner de fleste leiligheter i sentrum og at det er for det meste eldre som kjøper seg inn her. Av de eldre som ble intervjuet opplever de at prisene på disse er rimelige, men yngre oppfatter det som mindre tilgjengelig.

Da de ble bedt om å beskrive et aldersvennlig boligmarked svarte alle at det er viktig at ting og tjenester man trenger til hverdagen skal ligge nær der man bor. Fem-minuttersbyen trekker alle frem som et aldersvennlig element. To svarte at det var viktig med mangfold, både

med tanke på generasjoner, men også balansen mellom eie og leie. Livsløpsstandard ble nevnt av flere, her påpekes det at det er viktig å ha muligheten til å bo på et sted så lenge man ønsker. Alle svarte at leiligheter har en aldersvennlig form, særlig for eldre som ønsker alt på en plan. Flere nevner også fellesarealer som særlig aldersvennlig og et godt tiltak for å bekjempe ensomhet.

Boligsituasjonen og hindringer

På spørsmålet om hvordan de oppfattet boligsituasjonen i Sandefjord nevner flere at det finnes flere samfunnsgrupper som syns det er vanskelig å komme seg på boligmarkedet. Dette gjelder særlig unge uføre og eldre med dårlig økonomi. Førstnevnte har særlig behov for at kommunen tilrettelegger. Samtidig bemerker alle at de ser en del byggeaktiviteter, at det er noe flere leiligheter som er under bygging.

Om spørsmål om hva som hindrer at det finnes flere av de boligene folk ønsker seg, markerer to tema seg. Kostnader med fellesarealer blir trukket frem som utfordrende. Det handler om å finne ut av hvor mye kjøperne er villig til å betale for gode fellesarealer. Den andre utfordringen er tomter. Det pekes på flere ting her. At det er vanskelig å finne passende tomter til prosjekter med fellesareal og beliggenhet til nødvendige hverdagsbehov. For eldre er dette gjerne knyttet til helsetjenester, det sosiale og daglige gjøremål. Det ble også nevnt flere ganger at man ønsker seg mer helhetlig planlegging, helst lang tid fremover. Dette gjelder særlig med større utbyggingsprosjekter slik at eldres behov blir sikret, som dette med fem-minutters hverdagen.

Hva fungerer bra og dårlig?

Aktørene ble bedt om å si noe om hva som funker og hva som ikke funker med dagens boligsituasjon. Her blir nok en gang leilighetene nevnt som noe som fungerer veldig bra for eldre. En nevner at kommunen har et godt samarbeid med private aktører. Av det som ikke fungerer så godt er transport. De eldre som bor i sentrum og nær togtilbud klarer seg fint uten bil, og kan bruke reise inn til andre steder for å handle og besøke folk. Men det påpekes at det er dårlig bussdekning innad i Sandefjord, dette går særlig utover eldre som bor i utkanten. Disse må som regel benytte seg av Frivillighetssentralens transporttjenester. En annen ting som ikke fungerer så bra er mangelen på alternative boformer. Dette ble nevnt av to intervjuobjekter. En sa at mangelen på gode lokale forbildeprosjekter er uheldig, men at det kan være potensial i å finne mer ut av det.

Politikk og fanesaker

Intervjuobjektene ble spurt om aldersvennlig boligpolitikk, dette spørsmålet ligner litt på aldersvennlig boligmarked, dermed var det mye av de samme poengene fra tidligere som ble nevnt igjen, som tiltak for å kunne leve lenge hjemme, som gåavstand til tjenester og funksjoner man trenger til hverdag. En transportløsning som får eldre ut til aktiviteter for de som ikke kan komme ut selv. Livsløpsstandard og livsløpsperspektiv var også en gjenganger. Eldre som en fokusgruppe ble tatt opp av flere. Av de som ble intervjuet som regner seg selv som en av de eldre, meldte at de ikke føler at de er en prioritert fokusgruppe, altså en kundegruppe med mye potensial.

Den eneste utbyggeren som ble intervjuet kunne bekrefte at dette segmentet ikke var et særlig fokus, men at de gjerne kommer inn på medvirkning. Frivilligheten bemerker at behovet for deres tjenester vil øke, men at frivillighet ikke er gratis og krever gode rammebetingelser for at det skal fungere godt for brukerne.

Alle ble spurt hva som er deres fanesak, her mener de som er eldre at deres boligspørsmål og tilhørende behov blir mer synliggjort i planer og større prosjekter og å bli ansett som en viktig fokusgruppe, Utbyggeren ønsker seg at det blir lettere å lage prosjekter som skiller seg ut, som dette med fellesarealer og deleier løsninger. De ønsker seg et planverk som tillater innovative og sosiale løsninger. Rigide tekniske regler stopper ofte prosjekter med gode intensjoner. En nevner at stiftelsene som deler ut boliger til sosiale formål kan organiseres bedre og at det ligger mye potensial her som ikke har blitt vurdert. Her ble det nevnt at kommunen ser på om de kan ta tilbake stiftelsene.

Det ble videre spurt om hva som haster. Her ble ensomhet og aktivisering ofte nevnt. Sandefjord virker å ha mange sosiale tilbud for eldre, men det ble nevnt at man kan bli forhindret fra å delta om man ikke kommer seg til aktivitetene. Flere nevner bedre samarbeid med kommunen og bedre intern kommunikasjon mellom kommunens ulike avdelinger.

Oppsummert

Fra intervjuene virker det som at Sandefjord er et godt sted for å bli gammel. Sandefjord, Stokke og

Andebu har kvaliteter som mange eldre setter pris på. Forbedringspotensialet ligger i en planlegging som tar hensyn til fem-minuttersbyene, mobilitet for eldre og gode møteplasser. På boligspørsmålet, er leilighetene noe alle trekker frem som veldig positivt. De som ønsker mer variasjon i boformer nevner at det er vanskelig å få til grunnet kostnader tilknyttet fellesarealer og rigid regelverk.

Av ting som peker seg ut, kan følgende nevnes. Det er viktig at folk føler seg nyttige, her viser frivilligheten et system der de eldre både er brukere, men også frivillige aktører. En annen nevner dette med at man bør tilrettelegge for å kunne bry seg om naboene sine. At Sandefjord anses som konservativ mente flere stod i veien for innovative boligprosjekter, som prosjekter der deling er mer sentralt. Flere kunne bekrefte at deling ikke var noe så mange eldre var interessert i. En eldre representant sa at han kjenner til folk som kunne være interessert, men vil se gode eksempler på det. Det ble også nevnt at det politiske målet om at flere skal bo lengre hjemme, må møtes med de riktige forutsetningene. At boligene er egnet for dette som i at den har livsløpsstandard, at man ikke blir isolert, tilgang til nødvendige tjenester i gåavstand og at man får den hjelpen man trenger.

Intervju med Stjernehuset 3. april

Kort om Stjernehuset: en prosjektorganisasjon som jobber med et konsept for seniorboliger som skal bestå av leiligheter med store fellesarealer. Disse er både inne og ute. Tiltenkt kundegruppe er de over 50 år, uten hjemmeværende barn.

Om boligmarkedet i Sandefjord

→ Opplever at det er rimelige priser her i Sandefjord, billigere i Horten, men de høye prisene stopper i Tønsberg

---

Om aldersvennlig boligmarked

At det finnes fellesarealer

→ At det er rigget for ulike aktiviteter

→ At folk skal kunne føle seg nyttig (skal både få hjelp og gi hjelp), eldre er ikke ensformige. Å føle seg nyttig er verdifullt, og er noe alle kan føle på

Om boligsituasjonen i Sandefjord

→ Det er en del leiligheter i sentrum som mange eldre bor i. Men det er ønskelig med flere der det er tilgang til hverdagstjenester (som ikke nødvendigvis er i sentrum)

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

- Fellesarealer gjør at det blir dyrere å bygge, dette må balanseres med hva folk er villig til å betale for.
- Det har vært vanskelig med tilgang til tomter med god beliggenhet til tjenester, rekreasjonsmuligheter og kollektivtransport.

Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen nå?

- Det er en utfordring at mange blir sittende alene, særlig menn. Det må være tiltak for å adressere at mange blir sittende alene.
- Det at det offentlige sier at flere skal bli boende lengre, men mange av boligene er ikke tilpasset for denne delen av livet.
- Leilighetene i sentrum funker veldig bra
- Vi har jo Forsmannsenteret – (bo- og servicesenter), men de som bor der nå har blitt for dårligere, helsemessig. Det er mangel på plasser også. Det som funker er opplegget som Sparebankstiftelsen har. Det er et medlemskap man betaler for. Her har man fellesarealer.

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

- Å ha det man trenger av varer og tjenester i gåavstand er viktig for å kunne bo hjemme lenger.

Om det som haster

- Eldre trenger tilbud rettet mot aktivisering og sosialisering.

Kan du si mer om fellesarealene dere planlegger?

- Det blir forsamlingsaler/stue
- Kjøkken muligheter for fleksibel inndeling
- Gymsal/trimrom
- Innglasset vinterhage for opphold med masse planter
- (om aktiviteter) gjerne beboer initiativer, men håper at kommunen ser verdien av dette og det kan bidra med noe.

Intervju med seksjonsleder for mennesker med utviklingshemming i Sandefjord kommune 4. april 2024

Om boligmarkedet i Sandefjord

- Satt på spissen er det er hovedsakelig to grupper som bor i sentrum: rike gamle og innvandrere som bor i utleieenheter.
- Ellers i Sandefjord, sånn i utkanten, er det mer overkommelige priser.

-
- For unge uføre, er det få muligheter med tanke på boligsituasjonen. Disse er avhengige av kommunal tilrettelegging.
-

Om aldersvennlig boligmarked:

-
- Fem minutters byen – å kunne gå til de tingene du trenger for å oppnå en bærekraftig tjenesteutvikling.
-
- Tilstedeværelsen av flere målgrupper må være til stede. Være det de som eier eller leier, men også for typologier, hybler og større leiligheter (for å nå andre grupper)
-
- Det må være tilrettelagt å bry seg om naboene sine
-

Om boligsituasjonen i Sandefjord

-
- Unge uføre er avhengige av kommunalt tilrettelegging.
-

Hvordan legger man til rette for at disse kan komme på ordinær marked?

-
- Man trenger tiltak som boligløft. En løsning kan være å inngå avtaler med utbyggere.
-
- Andre kommuner har dette, hvor de setter av, for eksempel 7 % av enhetene til boligsosiale formål (Tromsø og Asker har dette).
-

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

-
- Å tørre å utvikle større områder.
-
- Akkurat nå klarer man ikke å se områdene i helhet.
-
- Se til Stavanger, de store områdene med blanding av hvem som bor der. Delingskultur er større der. Å dele på arealer er mer vanlig der. Sandefjord er konservativt
-
- Både utbyggere og planmyndighetene mangler info på dette - mange sitter på ulik informasjon som ikke kommer frem hos de riktige instansene. Må tenke by og boligutvikling sammen og helhetlig.
-
- Byutvikling i sandefjord preges av utbyggere og profittjaget – (her refereres det til sommerhusene på østerøya og vesterøya)
-

Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen nå?

-
- Kommunen samarbeider godt med utleiere. Særlig organiseringen av ukrainske flyktninger har gått kjempebra.
-

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

-
- Vil bort fra ordet aldersvennlig. Syns livsløp er mer passende.
-
- Må ha flere små lokale sentrum med tjenester folk trenger til hverdagen
-

- De yngre må også kunne komme seg inn i boligmarkedet.

- Ønskelig med mer blandet med leie og eie.

- De med penger kan kjøpe seg inn i konsepter med servicefunksjoner – dette kan bidra med å avlaste kommunen betydelig.

- Øke sosial forpliktelse må ses i å gjøre noe med hvordan man bor.

- Å være rundt folk som er annerledes enn seg selv er med på å øke toleranse og empati.

- Å bryte ut av det individuelle tankesettet, og mer på det kollektive.

- Planfolket mangler kunnskap om dette med tjenesteytelse – disse må snakke sammen. I dag er eiendom og plan separert i kommunen. Flere enheter i kommunen må snakke mer sammen og jobbe med forståelsen av hva som kreves av samfunnsplanleggingen.

- Hovedutfordringene er dystre, alle som drifter en kommune bør eie dette "problemet"

Om organisasjons fanesak innenfor fremtidens bolig?

- Halvparten av de boligene kommunen disponerer for utviklingshemmede er eid av en stiftelse, men driftes av USBL

- Hensikten er å utvikle boliger for boligsosialt formål

- Kommunen bør ta tilbake stiftelsen. Dette tas opp nå til våren.

- Må bli enig om hvordan man kan kjøre dette i framtiden, den er fragmentert i dag. stiftelsen sitter på en god del tomter og de har penger til prosjekter. Dette burde vært styrt fra toppen. må være enig om veien framover

Om det som haster

- felles forståelse på utfordringer og planlegging slik man kommer godt ut av det. Ikke akkurat noe man vinner stemmer på, vanskelig for det krever at noe må kuttes på.

- Det bør undersøke/vurdere steder som er egnet for ulike boligtyper for gruppen uføre og mennesker med funksjonshemming som en egen temaplan

---

- Har blitt kontaktet av utbyggere som er interessert i slike prosjekter.

- Målet er å sentralisere dette i plan – hvor i kommunen man ønsker slike prosjekter.

- Unge her har store sosioøkonomiske levekår utfordringer. Som utenforskap. Det er mangel på utdanning og kommunale jobber.

- disse anser ikke som en fokusgruppe hos utbyggere.

Hvordan er stemningen for deling:

- De yngre er mer gira på det. Mangler folk på 20-30 år i Sandefjord, de flytter ut

Intervju med Eldrerådet

4. april 2024

Om boligmarkedet i Sandefjord

Det er attraktivt å flytte inn i sentrum – dette gjelder også Stokke

- Sunn utvikling
- At eldre flytter til leiligheter er med på å frigjøre eneboliger for barnefamilier - tydelig i stokke
- Mange attraktive boligområder, særlig langs sjøen her.

Om aldersvennlig boligmarked:

- Leiligheter i sentrum
- Nærhet til tjenester man har behov for til hverdagen (apotek, legesenter, trening)
- At det er sosialt, og skreddersy tjenester, som kultur og sosiale tilbud rettet mot eldre.

Om boligsituasjonen i Sandefjord

- Eldre foretrekker leiligheter, det er i randsonen man finner de unge her.
- Det kan være krevende å være barnefamilie i sentrum med tanke på trafikk og mangel på lekeareal

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

- få boliger til eldre til å bli et fokusområde, det trengs mer oppmerksomhet. Vi har ikke så mye fokus på det i dag.
- Når man planlegger større boligområder, er ikke spørsmål om eldreboliger tatt opp. Det bør komme inn allerede i reguleringssammenheng.

Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen nå?

- Leilighetene fungerer bra
- Det som ikke funker er at det ikke er tilrettelagt for nye boformer
- Forholdene finnes for at det kan bli bra.

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

- Mange bor i flotte villaer, som velger å flytte til mindre leiligheter, for man ønsker å ha bolig med alt på en flate, og at det er stille og orden.
- Korte avstander til viktige funksjoner er essensielt.
- Men mange er redde for å bli isolerte, redde for å miste førerkort og bli isolert i villaene. Det er viktig med sosiale møteplasser i gåavstand.
- I Stokke er det et godt kollektivnett, den er bra i Sandefjord og, men etter sammenslåingen er det dårlig forbindelse mellom Stokke, Andebu og Sandefjord.

Om organisasjonens fanesak innenfor fremtidens bolig?

- At spørsmålet om eldre og boliger kommer tydeligere fram i planer og prosjekter, særlig i større utbygginger.
- Dette og viktigheten av gåavstand i hverdagen, med tanke på tjenester.
- Det ligger mange muligheter at man tilrettelegger for livet som gammel.
- Man bør starte på regulerings- og plannivå. Man kommer for sent inn sånn som det er i dag.

Om det som haster

- Fokuserer på muligheter ved å etablere nye boliger, tenker da særlig på boligkomplekser der det er fellesfunksjoner for de eldre.

Om alternative boformer

- har venner som kunne ha tenkt seg å kjøpe et sted for å bo sammen. Det er jo flest private som utvikler – ønsker dialog hos dem, få dem til å innse at det er muligheter. Snakket med Mesterhus og de hadde tenkt lite på eldre som en gruppe med potensial.
- Eksempel prosjektet Signaturhagen i Nøtterøy, som har vinterhage med frodige planter og aktiviteter for beboere. Utforming har mye å si for trivselen.
- Om generasjonsmix: åpent for det, om det er godt gjort, trenger flere forbildeprosjekter

Om ensomhet/isolasjon:

- Mange enslige, særlig menn
- Hvordan løser man dette i boligpolitikken - bofellesskap med fellesarealer og dele funksjoner. Dele på ting kan være svaret. Tror det er interesse for det, men trenger forbildeprosjekter. Har troen på at god tilrettelegging kan være svaret
- Det er viktig å plassere slike prosjekter sentralt.
- Stokke sentrum et godt eksempel på hvordan eldre bor godt. Her er det sentralt med fem-minutters byen. Eldre foretrekker leiligheter med gåavstand til sine hverdagslige behov.

Intervju med USBL utført 4. april 2024

Har over 300 000 medlemmer. Har tettere oppfølging med medlemmer enn lignende selskaper.

Driver stiftelser i Sandefjord og Horten – Solvangsenteret og tildelingsleiligheter

Om boligmarkedet i Sandefjord

- Akkurat nå er det stille. Det er usikre tider nå, men meglerne er positive.
- Akkvisisjonsmessig er vi godt rigget

Om aldersvennlig boligmarked

- Et marked som er mangfoldig og inkluderende.
- At det er en livsløpsstandard på boliger som er tilpasset eldre og yngre

Om boligsituasjonen i Sandefjord

- Det begynner å bli nok, det er mye av leilighetene i sentrum.
- Det er 60–70 åringene som begynner å lete etter leiligheter.
- Det er flere leiligheter med gode kvaliteter, det er sentrumsnært, gjerne ved sjøen, store (80 m2 +)

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

- Det er vanskelig å finne tomter med riktig beliggenhet
- Kostnader i dagens byggemarked.
- Det hadde vært fint med bedre samarbeid med kommunen.

Hva ønsker man fra kommunen?

- Kunne vært lettere å regulere, som dette med fellesarealer og kostnadene ved dette.
- Å utnytte høyder hadde gjort det litt lettere, samt bedre utnyttelse.

- Å telle fellesarealer under krav til utearealer hadde også hjulpet.
- Viser til prosjektet Signaturhagen.
- Det er nå rigide krav som man møter i døren med ønsket om 5-minuttersbyen.

Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen nå?

- Det som ikke funker er at vi sliter med salg, og det er flere som ikke klarer å sette i gang.
- Men det som funker er at når ting først er i gang, så er det bra etterspørsel .
- Vi håper at entreprisekostnadene går ned.

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

- Eldre er ikke en stor fokusgruppe hos oss akkurat nå. Men de er med i et av våre medvirkningsgrupper med utforming og funksjoner.

Om organisasjonens fanesak innenfor fremtidens bolig?

- Bygge boliger for medlemmene våre.
- At vi kan lage ting både for salg og leie.
- Satse enda mer på bærekraftig utvikling, fra byggeplass til materialvalg.

Om det som haster

-
- Ulike modeller for deleie, akkurat nå er dette veldig vanskelig med tanke på lån fra banker.

  - Deleie kan være å løse at ting har stoppet opp.

  - Kommunen må legge press på nasjonale myndigheter for å forbedre kollektivnettet. Toglinjene inn må bli bedre. Dette ble tatt bort nå nylig.

Om andre interessante prosjekter

-
- Stjernehusets form (den er tenkt formet som stjerne)

  - Kilen brygge her i Sandefjord

  - Saltbrygga i Larvik av Alfa Eiendom – tar imot besøk og har utleieleiligheter med fellesarealer. Vi ser viktigheten å være fleksible med tomter. Peker på at å jobbe tettere med utbyggere med for de rette konseptene.

  - Det handler om å tørre å gjøre nye ting, og det finnes få aktører som gjør dette. Det er for stor risiko for å begi seg ut på slike prosjekter.

Ønskeliste til kommunen

-
- viktig med godt samarbeid

  - villighet fra dem å få til gode prosjekter

Intervju med Frivillighetssentralen avd. Sandefjord 10. april 2024

Intervjuet med Frivillighetssentralen ble delt opp i to bolker av praktiske årsaker. Første intervju var med avdelingen i Sandefjord. Innad i kommunen er det 3 avdelinger og de driftes ulikt og har varierte aktiviteter ut fra brukeres behov og ønsker.

Om aktivitetene avd. Sandefjord tilby

-
- Transporttjenesten har fire minibusser som kjører ulike folk rundt fra mandag til fredag

---

  - BUA har utleie av friluftsutstyr

  - Homestart familiekontakt er rettet mot småbarnsfamilier som trenger hjelp

---

  - Flyktingguide jobber med integrering og inkludering

  - De tre avdelingene har felles aktiviteter som de alle arrangerer: aktivitetstvenn, transporttjenesten (bare to av 3 har denne) og samarbeidsavtaler med kommunen.

Om boligmarkedet i Sandefjord

-
- Vanskelig å svare på, men inntrykket er priser som går opp, og som gjør det vanskelig å komme seg inn på boligmarkedet.

  - Næringsmessig merkes dette på leiepriser. For frivillige merkes dette også. Kirkens bymisjon

har måttet flyttet ut av sentrum grunnet for høye leiepriser, men Frivilligsentralen har vært heldig og har en god avtale.

-
- Det merkes at det er mye utvikling, at det er mange utbyggere som er interessert i bygge. Det er mye som skjer.
-

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

-
- Den vil bestå mer av leiligheter enn det er i dag
-
- Det vil komme mye trykk på eldresentrene. Samtidig som kommunen jobber mot at folk skal bo lengst hjemme.
-
- Det er en utfordring med at mange fortsatt bor i enebolig og flere av disse ikke er godt nok tilrettelagt for alderdom. Derfor blir utvikling av nok leiligheter er nøkkelen
-
- Kommunen har sagt at de ønsker mer samarbeid med det frivillige. Med utviklingen av samfunnet blir behovet for frivillighet blir større.
-
- For at frivilligheten skal kunne levere på sine tjenester må rammebetingelsene være til stede. "frivillighet er ikke gratis". Vi vet at vi må ta på oss flere oppgaver. Det har blitt større fokus på forebygging. Da er det naturlig at frivilligheten tar større plass. ser for oss at etterspørselen blir mer.
-

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

-
- Regulering som rommer mer enn bare rene boligformål, må ha kombinasjon med næring og andre ting.
-

Hva er det som funker og hva funker ikke med boligsituasjonen nå?

-
- Av brukere er det mest eldre som deler om boligsituasjonen sin. Henger sammen med at de ofte spør om hjelp med praktiske ting rundt i hjemmet og ellers. Frivillighetssentralen får ofte slike forespørsler, har hørt at kommunen også får slike henvendelser.
-
- Flyktninger deler også sine erfaringer. Flere sliter med å finne boliger, kan ha noe med skjevfordelingen av hvem som bor i de ulike typologiene. Som at det er mange eldre som bor i eneboliger, som sikkert kunne ha leid ut et rom, men av ulike årsaker som dårlig vedlikehold ikke kan leies ut.
-

Intervju med Frivilligsentralen Stokke og Andebu

10. april 2024

Om boligmarkedet i Sandefjord

Stokke:

→ Dyrt for leiligheter - det er flest eldre som kjøper her

→ Mye byggeaktivitet, mye nytt, men ikke overskudd

Andebu:

→ Mange nye leiligheter i sentrum, eldre kommer inn her

→ Kodal, der det også er nye prosjekter, har god infrastruktur for Eldres behov. Høyjord er det litt vanskeligere

Om aldersvennlig boligpolitikk for Sandefjord

→ Må være lett tilgjengelig, må ha priser som folk kan kjøpe for

→ Må ha sentralisert ting, ellers blir det mye transport. Mange ønsker å bo i sine egne hus

→ Eldre ønsker leiligheter med fellesarealer med aktiviteter

→ Om deling: ikke så mye etterspørsel

→ I Andebu er man flinke til å gjøre ting sammen av seg selv. Frivillighet er lavterskel.

→ Private ringer inn for hjelp, men de trenger mer info på hva kommunen kan hjelpe til – blir bedre med bedre samspill

→ Ikke ønskelig med eldrebyer, ghettoer, må tilpasses for andre eldre – dette er en utfordring – barnefamilier har ikke råd til de nye leiligheter

Om boligsituasjonen i Sandefjord

Stokke:

→ De med dårlig økonomi kommer ikke inn

→ De som sitter i gamle hus som forfaller

Andebu:

→ Samme utfordring her. Det finnes kommunale tilbud, men vi trenger flere

Om hindringene for å bygge mer av boligene folk ønsker seg

Tilgjengelige tomter – hvor skal man bygge

→ Kvikkleire i stokke sentrum gjør utvikling i sentrum begrenset

Hva er det som fungerer og hva fungerer ikke med boligsituasjonen nå?

Andebu/Stokke

→ Har en park som ligger sentralt som er øker livskvaliteten

- Andebu ligger i bunnen av en dal, forbindelsen til utkanten er litt dårlig – kollektivdekningen må bli bedre

---

- Trenger flere benker rundt omkring for eldre.

- Viktig at det strøs ordentlig om vinteren

- Beste Årgang, et konsept som inviterer til dialog med de som snart skal pensjonere seg om hva de ønsker seg. Et eksempel på tidlig planlegging, dialog om ulike behov – mer av samarbeid

---

- Transportproblemer:mellom Stokke og Andebu finnes ikke buss. Dårlig forbindelse mellom Stokke og Sandefjord

---

- Boattraktivitet for alle aldre. Eksempelvis er en barnehage lagt ned. Det henger ikke sammen med visjon om at alle skal med.

Hva er din organisasjons fanesak innenfor fremtidens bolig?

Stokke:

- Gåavstand, at folk kan følge hverandre til steder - en gåvennlig utvikling

---

- "hvis du har flere rundt deg så er det lettere å nå hverdagsmål"

Hva haster mest å løse?

- Trenger flere aktivitetsområder, samlesteder og naturlige møtesteder.

Om generelle behov og tanker

- Det å kunne få tak i hverdagslige produkter og tjenester i sitt lokale nærmiljø - bibliotek, vinmonopol og butikk.

- Eldre i stokke som bor i sentrum er fornøyde, alt er innenfor gåavstand og det er mye aktiviteter

---

- Togstasjonen er nær Stokke, de bruker toget til å dra inn i større steder for å handle.

- Mange kommer gående til aktivitetene i Stokke

Om aktiviteter

Stokke:

- Daglige aktiviteter – dagtid man til tors - 20 stykker kommer innom hver gang

---

- Frivillige som har hagegrupper

- Eldre som er frivillige - serverer grøt til ungdomsskoler

- Sykkeltaxi for eldre - turordning

- Transporttjenesten - transport inn til aktiviteter

- Aktiviteter for barn og unge skjer på kveldstid på fritidsklubben

---

- Pensjonister er hovedgruppe

- Lite av de aktiv voksne, de fra 30-50, men de som er frivillige fra denne gruppen er Natteravnene, ofte foreldre

---

Andebu:

-
- Denne avdelingen er eldre enn Stokke (2001)

  - Holder til det gamle rådhuset Herredshuset fra 1920, ønsker mer liv og aktivitet her.

  - Har blant annet balansetrening med lokale treningssenteret

---

  - Kaffetreff er hyppig brukt

  - Forskjellige møtesteder

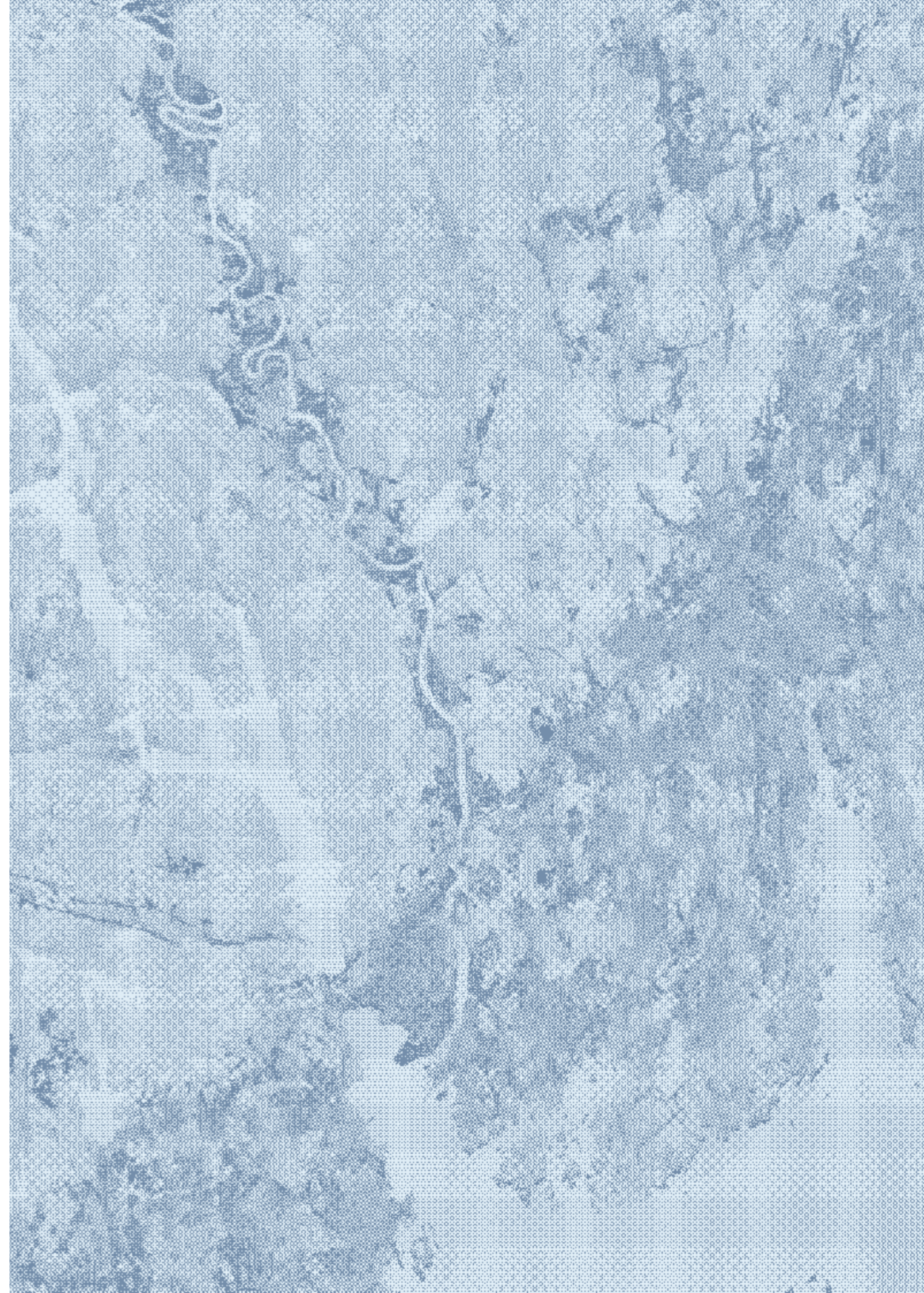
  - Dugnad oppleves naturlig og lav terskel i Andebu

  - Nye pensjonister kommer i kraft av seg selv

  - Prøver å få med ungdommer. Det finnes en ungdomsklubb og en sommerjobb ordning.
-

Boliger tilpasset eldre og fremtidens behov – vedlegg til rapporten

Sandefjord kommune

Natural State

